

Täysistunto

Torstai 22.3.2018 klo 16.00—18.12

2.1. Suullinen kysymys eriarvoistumisen vähentämisestä (Antti Rinne sd)

Suullinen kysymys SKT 37/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Rinne on nopeampi kuin ministerit. [Antti Rinne: Käskettiin seisomaan, tottelen puhemiestä!] — Ja nyt, edustaja Rinne.

Keskustelu

16.02 **Antti Rinne sd:** Arvoisa puhemies! Ihmisten luottamus ansaitaan niin, että sanat ja teot vastaavat, ovat yhtä, että tehdään se, mitä on luvattu. Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä lupasi juuri ennen 2015 eduskuntavaaleja, että opiskelijoiden, lapsiperheiden, eläkeläisten ja muiden tuensaajien euroista ei oteta senttiäkään pois, ja sanoi: ”Tasoa ei leikata.” Pitikö tämä lupaus? Ei pitänyt, vaan Sipilän hallitus on leikannut juuri näiltä ihmisiltä.

Merkittävä syy eriarvoisuuden kasvulle on Sipilän hallituksen leikkauspolitiikka. Tähän tarvitaan muutos. Eilen Juho Saaren työryhmä esitti keinoja torjua eriarvoisuutta, mutta pääministeri Sipilä sanoikin, että seuraava hallitus hoitaa.

Ministeri Saarikko, miten on mahdollista, että hallitus aikoo seistä vuoden tumput suorina ja antaa tilanteen pahentua?

16.03 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko hallituksen puolesta haluan lausua lämpimät kiitokset Juho Saarelle ja merkittävälle asiantuntijajoukolle, joka reilun vuoden ajan työsti hyvin kattavan, analyttisen ja osuvan kokonaisuuden hallituksen ja koko eduskunnan pohdiskeltavaksi niistä kysymyksistä, millä voitaisiin vahvistaa suomalaisten kokemusta pärjäämisestä ja yhteiskuntaan kuulumisesta. Arvostan tuossa työssä erityisesti sitä, että Juho Saaren työryhmä ei katsonut eriarvoisuutta vain sosioekonomisena kysymyksenä ihmisen taloudellisen aseman kautta, mihin oppositiojohtaja Rinne kysymyksessään viittaa, vaan paljon laajemmin hahmotti kaiken sen, mikä tukee ihmisen kokemusta osallisuudesta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.04 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko, en löytänyt vastausta kysymykseeni tuosta, mutta SDP esitti tänään kymmenen uudistusta, joilla poistetaan eriarvoisuutta ja luodaan ihmisille uskoa tulevaisuuteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Ministeri Saarikko, tehdään toinen aste maksuttomaksi ja pidennetään oppivelvollisuutta. Tehdään perhevapaauudistus nyt heti. Lisätään lapsiperheiden kotipalveluita ja vahvistetaan nuorisotakuuta ja nuorten aikuisten osaamisohjelmaa. Uudistetaan myös sosiaaliturva ja korotetaan kaikkien alle 1 400 euroa eläkettä saavien eläkkeitä 36 euroa kuukaudessa nettona, [Ben Zyskowicz: Kiristetään yrittäjien verotusta!] puhtaana käteen.

SDP:n esittämät uudistukset ehkäisevät eriarvoisuutta ja poistavat ihmisiä sortavia rakenteita. Ministeri Saarikko, nyt tarvitaan tekoja — nyt tarvitaan tekoja. Te olette tasa-arvoministeri. Aiotteko esittää kehysriihessä sitä, että eläkeläisten köyhyys ja eriarvoisuus vähenevät? SDP esittää, että alle 1 400 euron eläkkeitä nostetaan 36 euroa kuukaudessa. Tämä olisi merkittävä tasa-arvoteko. Tartutteko siihen? [Eduskunnasta: Toivottavasti!]

16.05 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että oppositiopuolue sosiaalidemokraatit on myöskin halunnut esittää oman näkemyksensä siitä, miten eriarvoisuutta torjutaan. Toivon, että esityksenne on kuitenkin taloudellisesti kestävä ja pohjaa siihen samaan lähtökohtaan kuin tämän maan nykyinen hallitus siitä, että talouden kasvu, julkisen talouden kestävyys ja ihmisille työn saaminen on vahvin keino ylläpitää niitä seikkoja, joilla sitten torjumme eriarvoisuutta niiden ihmisten elämän kokemuspöyristä, jotka eivät syystä tai toisesta voi olla tai eivät ole saaneet päätyä työelämän piiriin.

Olen käynyt lyhyesti läpi esityksenne, jotka tänään olette julkistaneet. Minulla ei ole valitettavasti mahdollisuuksia analysoida niitä tarkemmin, mutta sen panen ilolla merkillä, että nostatte esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelun esiin yhtenä keinona. Siitäkin olen iloinen, että hallitus itse asiassa on korottanut tuota kotiapua paljon enemmän kuin sosiaalidemokraatit olisi tehnyt. Meidän esityksemme mukaan lapsiperheiden kotiapuun satsataan ensi vuonna 25 miljoonaa teidän 5 miljoonan euron sijasta. [Hälinää]

16.06 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että ministeri Saarikko on tutustunut tähän SDP:n kymmenen kohdan esitykseen. Olette varmaan tutustunut myös siihen, että SDP on valmistautunut myöskin rahoittamaan nämä uudistukset tuossa esityksessään. [Ben Zyskowicz: Yrittäjän selkänahasta! — Välihuutoja oikealta] SDP esittää sitä, että veropohjaa laajennetaan, tehdään oikeudenmukaista verotusta, korjataan niitä verotukseen liittyviä ongelmia, jotka hallitus on omalla toiminnallaan aiheuttanut, veropolitiikallaan — korjataan niitä kaverikapitalismin ongelmia, jotka te olette synnyttäneet tässä omalla toiminnallanne, ja torjutaan sitä eriarvoistumiskehitystä, jonka hallitus opiskelijoitten, työttömien, lapsiperheitten, eläkeläisten joukkoon on synnyttänyt omalla toiminnallaan. Arvoisa ministeri Saarikko, pyydän todellakin teitä perehtymään nyt tähän SDP:n esitykseen. Siellä on kymmenen kohtaa, jotka rakenteellisesti muuttavat Suomea tasa-arvoisemmaksi, ja se on tasa-arvoministerin tehtävä, vai mitä, ministeri Saarikko?

16.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käyn mielelläni täällä keskustelua myös siitä laajan asiantuntijajoukon esityksestä, mutta sopii, totta kai, että keskustelemme sosiaalidemokraattisen puolueen esityksestä, jos se kysymyksenne lähtökohtana on mieluummin kuin tämä asiantuntijatyön laajempi raportti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Mitä tulee tähän esitykseenne ja siihen osuuteen, johon olen ehtinyt tutustua, te esitätte perhevapaauudistuksen toteuttamista kustannusneutraalisti, nopeasti. Toivotan onnea matkaan tuohon ajatukseen sen kokemuksen pohjalta, miten laajasti virkatyönä selvitettiin tämän uudistuksen laajoja vaikutuksia tasa-arvoon ja erilaisten, erityisesti pienituloisten, perheiden toimeentuloon.

Ja mitä tulee osuuteen, jolla viittaatte eläkeläisiin, totean, että tämän hallituksen osalta olen hyvilläni siitä, että vaikeina talousaikoina, kun olemme tehneet myös kipeitä päätöksiä, takuueläkeläisille eli kaikkein heikoimmassa asemassa oleville eläkeläisille me olemme kyenneet tekemään toimeentulon parannuksen kahdesti, siten että tällä hetkellä takuueläkkeen suuruus on 775 euroa [Puhemies koputtaa] aiemman 746 euron sijaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan puheenjohtaja, edustaja Krista Kiuru.

16.08 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta olisi nyt tärkeää, ettemme puhuisi toistemme ohi, ja siltä osin toivoisin, ministeri, teidän kommentoivan sitä, voisiko oppositio olla mahdollinen — henkilöiden kavalkadissa kun täällä kyllä piisaa — porukka, joka voisi tulla hallitukselle avuksi siinä, että tämä eriarvoisuuskehitys pysäytettäisiin ja otettaisiin tämä haaste tosissaan. Kyllä täältä on helppo osoittaa, kuinka hallitus on tehnyt eriarvoistavaa politiikkaa, ja sieltä on helppo todeta, että kyllä sinne ja tänne paikkauksiakin on tullut, mutta nyt on isosta kuvasta kysymys. Se ei sovi, että hallituksen oma työryhmä, joka eriarvoisuutta haluaa vähentää, esittää sitä tehtäväksi nollabudjetilla. Kyllä me täällä ymmärrämme, että se ei ole mahdollista. Nyt pitäisi löytää yhteinen tie ja ottaa tämä vakava haaste tosissaan, niin kuin kansalaiset meiltä vaativat. Ei voi olla mahdollista, että eriarvoistumiseen ei puututa. Rahaa löytyy kyllä muihin tärkeisiin hankkeisiin. Siksi kysynkin, ministeri, teiltä uudelleen: olisiko mahdollista opposition tulla mukaan tähän talkootyöhön, joka ei tunnu nyt teillä etenevän, [Puhemies koputtaa] koska, ministeri Saarikko, [Puhemies koputtaa] pääministeri totesi, että palataan hallitusohjelmassa asiaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministerin puheenvuoro. — Ministeri Vehviläinen.

16.10 **Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean tästä Juho Saaren ansiokkaasta työstä kaiken kaikkiaan, että on ajateltu niin, että me käymme sen myös hallituksessa läpi vielä tässä lähiviikkoina, huh-tikuussa, ja myös niin, että kun professori Saari tekee siellä myös eräitä ehdotuksia, niin voidaan katsoa, voisimmeko niitä edistää ja selvittää jo tällä vaalikaudella. Että sellainen tulkinta, että tämä jätettäisiin vain tulevan hallituksen työksi, ei ole täsmällisesti ottaen oikea.

Mutta sitten haluaisin edustaja Kiurun esitykseen liittyen tähän parlamentaarisuuteen ottaa esille, että lähellä tätä professori Saaren työtä on myös Toimi-hanke, joka on tämä perusturvan ja toimeliaisuuden edistämisen hanke, ja jos me sitä kautta löydämme hyviä keinoja, niin ne poistavat myös eriarvoisuutta. Ja siinä, kuten tiedämme, on olemassa parlamentaarinen työryhmä, joten haluan sen todeta, että minusta on tärkeää, että kaikki edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

kuntapuolueet ovat mukana myös etsimässä näitä keinoja, joilla ratkotaan tuleville vuosille perusturvaa ja sitten myös eriarvoisuutta vähennetään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, edustaja Rinteen lisäksi tästä samasta teemasta, Juho Saaren työryhmän raportista, on nähdäkseni esitetty kolme muutakin kysymystä. Tästä syystä ensinnäkin käydään vähän normaalia pitempi keskustelu juuri tästä teemasta. Ja toinen huomio, minkä tässä sanon, on se, että kun kaikki ne ministerit, jotka periaatteessa ovat vastuussa niistä teemoista, asioista, mitä Juho Saari esitti, eivät ole paikalla, niin pyydän, että kysymykset voisivat nyt mahdollisimman tarkkaan kohdistua niille ministereille, jotka ovat vastuussa niistä asioista, mitä kysytte.

16.11 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikesta ponnistelusta huolimatta Suomessa on edelleen noin 174 000 pienituloista eläkkeensaajaa, ja ihmettelen kovasti, miksi esimerkiksi eläkkeensaajien indeksijäädytyksen poisto ei sisällynyt tähän eriarvoisuutta käsittelevään raporttiin, jonka hallitus on tilannut. Tässä ei ole mitään siitä. [Paavo Arhinmäki: Se maksaa!] Monet eläkeläiset ovat tehneet koko ikänsä työtä tämän maan eteen. Sen me täällä tunnustamme. Silti emme pidä huolta edes kaikkien heidän perustarpeistaan, ikävä kyllä. Milloin on eläkeläisten aika saada osansa tästä hallituksen niin kovasti kehumasta talouskasvusta? Tämä on opposition pääkysymys.

Moni maksaa eläkkeestään merkittävästi suurempaa veroa kuin vastaavansuuruisesta palkasta maksetaan. Perussuomalaiset vaativat, että tulevassa kehysriihessä indeksijäädytykset perutaan pienten eläkkeiden saajien verotuksen kohdalta ja myös että se lasketaan palkansaajien tasolle.

Eläkeläisköyhyys on poistettavissa, jos hallituksella vain sydäntä riittää. Kysynkin arvoisalta peruspalveluministeriltä: mitä hallitus tekee sen suhteen, että köyhien eläkeläisten ei tarvitse enää valita leivän ja lääkkeiden välillä?

16.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eläkejärjestelmä sinällään kuuluu ministeri Mattilan vastuulle, mutta koska kysymykseenne on laajempi ja liittyy eläkeläisten toimeentuloon, koen mahdollisuudeksi vastata tähän kysymykseen niillä toimilla, joilla hallitus on reagoinut pienituloisten eläkeläisten asemaan. Näitä toimia nimittäin, toisin kuin tästä keskustelusta joskus voisi päätellä, onneksi on luetella useita.

Hallitus on parantanut perusturvan varassa elävien iäkkäiden pitkäaikaistyöttömien asemaa kertaluontoisella muutoksella, mahdollistamalla eläketuen iäkkäille, 60 vuotta täyttäneille yli viisi vuotta työttömänä olleille työmarkkinatukea saaneille pitkäaikaistyöttömille, mikä paransi näiden ihmisten toimeentuloa noin 200 eurolla kuussa keskimäärin.

Lisäksi haluan todeta jo aiemmin mainitun takuueläkkeen korotuksen, joka on tehty kahteen eri otteeseen.

Lisäksi eläkkeensaajien toimeentuloa paransi myös eläkkeensaajien asumistuen määrään hyväksyttävien enimmäisasumismenojen korottaminen tämän vuoden alusta ja eläkettä saavien hoitotuen perustuen korotus niin ikään tämän vuoden alusta. [Ben Zyskowicz: Ja Yle-veron poistaminen!]

16.14 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joka kerta kun suomalaisilta kysytään, mitkä ovat ne kaikista tärkeimmät ongelmat, joita halutaan poliitikko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

jen ratkaisevan, niin samat tärkeät aiheet nousevat kärkeen. Suomalaiset haluavat nähdä eriarvoisuutta vähentävää ja köyhyyttä vähentävää politiikkaa ja haluavat, että päättäjät kaventavat tuloeroja. Siksi onkin niin erikoista, että tämä hallitus on löytänyt lähes 1,5 miljardia käytettäväksi hyvätuloisia suosiviin veronkevennyksiin ja on leikannut julkisia menoja lähes 4 miljardilla, joista iso osa myöskin on sellaisia leikkauksia, jotka kohdistuvat muun muassa pienituloisiin eläkkeensaajiin, joista ministeri Saarikko ei tässä äsken maininnut sanallakaan, mutta Juho Saaren eriarvoisuutta vähentävän työryhmän työhön hallitus ei löytänyt yhtäkään euroa.

Ministeri Saarikko, Juho Saaren työryhmä esittää tässä työssään perusturvan rakenneuudistusta, joka ei kuitenkaan ratkaise suomalaisen perusturvan yhtä keskeisintä ongelmaa, joka on sen liian alhainen taso, joten kysynkin ministeriltä: onko, ministeri Saarikko, sinun mielestäsi suomalainen perusturva tällä hetkellä riittävällä tasolla?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Saarikko, te saatte vastata!

16.15 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Niin ikään tähän kysymykseen liittyvät vastualueet ovat paljolti kollega Mattilan vastuulla, mutta kysymys on kiehtova ja hyvin oleellinen erityisesti siitä, miten miellämme yhteiskuntaan kuulumisen, toimeentulon ja pärjäämisen kysymykset. Perusturvan tasoaan arvioidaan lakisääteisesti joka neljäs vuosi eli aina kerran vaalikaudessa, ja tuo arviointi on edessä tämän vuoden lopulla.

Itse näkisin suurimpina ongelmina kokonaisperusturvan kannalta, jota tuo ministeri Vehviläisen mainitsema perusturvan ja toimeliaisuuden parlamentaarinen työryhmä parhaillaan pohtii, en yksistään perusturvan tasokysymyksen vaan yhteensovittamisen työelämän kanssa muuttuvassa päätöksenteossa työelämässä, ennen kaikkea kasvaneet kustannukset asumistuessa ja asumisen hinnassa, mihin Juho Saarenkin työryhmä viittaa, ja sen, että toimeentulotuki on pysyväinen tuki monen ihmisen elämässä, toisin kuin sillä alun perin tarkoitettiin. Nämä nimeäisin edustajan kysymykseen vastaukseksi suurimmiksi ongelmiksi perusturvan äärellä.

16.16 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme tyytyväisiä Juho Saaren köyhyystyöryhmän esittämiin perusturvaudistusideoihin. Saaren työryhmä ehdottaa perustukimuotojen yhtenäistämistä yhdeksi tueksi, mikä hyvin pitkälti vastaa kristillisdemokraattien jo vuodesta 2015 ehdottamia universal credit -mallien periaatteita. Yhtenäistämällä perustuet yhdeksi etuudeksi voidaan järkevöittää tukijärjestelmää. Tällä hetkellä tukijärjestelmä on tarpeettoman monimutkainen suhteessa sen tuottamiin euromääräisiin tuloihin. Viisi erimuotoista tukijärjestelmää tuottavat valtaisan määrän byrokratiaa. Kysyisinkin: mikä on nyt peruspalveluministerin vastaus siihen, että saisimme tämän KD:n kannustavan perusturvan mahdollisimman pian käyttöön ja nämä tuet yhtenäistettyä sillä tavalla, että ne olisivat järkeviä ja helppoja, jotka tuet ovat myös tämän Saaren työryhmän kärkiteemoja?

16.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä perusturvan uudistamisen kokonaisuus, jota itse asiassa Vanhasen kaksohallituksessa SATA-komiteassa jo ansiokkaasti ryhdyttiin laittamaan uuteen kuosiin — moni asia siitä työstä on toteutunut — on varmaan kaikkien asiaan jossain vaiheessa vih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

kiytyneiden mielestä poikkeuksellisen vaativa harjoitus siksi, että etuutemme ovat sinälleen hyvää tarkoittavia mutta varsin pirstaloituneita. Yksi ongelma, joka aiemmin luettelomieni lisäksi järjestelmää vaivaa, on myös erityyppiset perhekäsitteet ja määritelmät siitä, millaisissa tilanteissa tukea yhteiskunnalta voi saada, ja ennen kaikkea se, minkä Juho Saaren työ nostaa ansiokkaasti esiin, että aina kysymys ei ole tuen suuruudesta vaan pikemminkin siitä, että meillä ei ole riittäviä kannustimia edes pyrkiä pois siltä saadulta yhteiskunnan tuelta, vaikkapa juuri asumistuen, toimeentulotuen ja perusturvan yhdistelmästä.

Varsinainen vastaus edustajan kysymykseen on se, että uudistuksen mittaluokka on sellainen, että on perusteltua käydä tuo kokonaisuus [Puhemies koputtaa] vaalien kautta ja ensi hallituskaudelle työtä valmistellaan Toimi-hankkeen kautta.

16.19 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun on pakko sanoa, että hallituksen menettelytapa on hävytön ja häpeämätön. Ensin te sopeutatte valtiontaloutta leikkaamalla koko kauden kaikkein pienituloisimmilta. Tämä on ollut arvovalinta, sillä samaan aikaan te olette kohdentaneet veronkevennykset suurituloisille, hyvinvoiville ihmisille. Sen jälkeen kun teitä on kritisoitu tästä arvottomasta politiikasta, te tilaatte selvityksen Juho Saaren työryhmältä ja ohjeistatte työryhmää, että sen esitykset eivät saa maksaa mitään. Sen jälkeen kun työryhmä antaa esityksensä, te esitätte täällä toivomuksen kansanedustajille, että haluaisitte puhua mieluummin työryhmän esityksestä kuin hallituksen harjoittamasta politiikasta. Eikö nyt olisi aika katsoa peiliin ja lukea asian tuntijoiden selvitykset ja myöntää, että ne pitävät paikkansa? Hallitus on politiikallaan lisännyt köyhyyttä [Puhemies koputtaa] merkittävästi ja muun muassa kasvattanut leipäjonoja, ja esimerkiksi ulosotossa on [Puhemies koputtaa] tällä hetkellä 400 000 suomalaista sosiaali- ja terveydenhuollon [Puhemies koputtaa] asiakasmaksujen vuoksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja, suurin piirtein minuutissa olisi syytä pysyä. Meidän pelisääntömme puhuvat minuutista.

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Alanko-Kahiluoto valitsi kyllä poikkeuksellisen painokkaat sanat hallituksen arvosteluun. Se on teidän arvovalintanne, ja siksi rohkenen myös käyttää voimakkaita vastaväitteitä siihen, miten tätä asiaa lähestyitte. Tämän hallituksen suuri tarina on se, että me olemme nostaneet Suomen talouden kestävyysvajeesta ja liki 80 000 suomalaista työttömyydestä. [Välihuutoja] Sillä on valtava merkitys suomalaisen köyhyyden näkökulmasta, pienituloisten aseman parantamisen näkökulmasta ja tämän yhteiskunnan pitkän aikavälin kestävyysvajeen kannalta.

Lisäksi verokysymykset, joihin viittasitte: veronalennukset on kohdistettu ennen muuta pieni- ja keskituloisiin, joten tuokaan väitteenne ei pidä aukottomasti paikkaansa. [Välihuutoja]

16.21 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Professori Juho Saaren työryhmä kiinnitti raportissaan aivan oikein huomiota varhaiseen puuttumiseen eriarvoistamisen ennaltaehkäisyssä. Työryhmä esittää raportissaan muun muassa, että Suomessa siirrytään porrastetusti koko ikäluokan kattavaan 5-vuotiaana alkavaan varhaiskasvatukseen. Opetusministeriö käynnistikin jo 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun, johon valittiin kaikki sitä hakeneet kunnat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Osallistumisasteen nosto on erittäin kannatettava tavoite. Se pitää kuitenkin sisällään haasteen myös päiväkotipaikkojen riittävydestä, erityisesti kasvukeskuksissa. Kunnat järjestävät varhaiskasvatusta tuottamalla itse palveluita ja täydentämällä tarjontaa yksityisten päiväkotien tuottamilla palveluilla. Osa kunnista käyttää yksityisiin päiväkoteihin palveluseteliä, osassa käytetään yksityisen hoidon tukea ja osassa molempia. Palvelun tasavertaisuus järjestäjästä riippumatta on tärkeä säilyttää, ja on varmistettava, että kunnissa ei tapahdu eriytymiskehitystä sen suhteen, kuka on palveluntuottaja. Olisinkin kysynyt perhe- ja peruspalveluministeri Saarikolta: onko sosiaali- ja terveysministeriössä [Puhemies koputtaa] käynnissä selvitys tai valmistelu yksityisen hoidon tuen uudistamisesta?

16.22 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatuksen kokonaisuus kuuluu opetusministeri Grahn-Laasoselle, mutta on aivan totta, että tietyissä tilanteissa tietyt kunnat toteuttavat varhaiskasvatuksen yksityisiä palveluita myös yksityisen hoidon tuen avulla, ja siten kysymys on aivan oikein muotoiltu ja esitetty. Minulla on täysi valmius arvioida sitä, voisivatko yksityisen hoidon tuen kriteeristö ja sen myöntö liittyä tiiviimmin muun varhaiskasvatusjärjestelmän osaksi eli siten osaksi varhaiskasvatuspalvelujen laatua, kehittämistyötä ja lainsäädäntöä, ja tästä olemme käyneet aika ajoin keskustelua myös kollega Grahn-Laasosen kanssa.

On aivan oikein, että sen lisäksi, että me puhumme varhaiskasvatuksen maksuttomuudesta, hallitus tekee paljon tekoja sen eteen varhaiskasvatuksen maksuttomuuskokeilulla ja 70 miljoonan euron panostuksella maksualennuksiin kaikille perheille.

On ydinkysymys puhua myös palveluiden laadusta ja osaavan henkilöstön riittävydestä, ja siihen kollegan valmisteleva varhaiskasvatuslaki parhaillaan juuri tähtää.

16.24 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansakunnan sivistys mitataan sillä, miten me huolehdimme heistä, joilla on vähemmän, ja erityisesti sillä, miten pidämme huolen heistä, jotka tämän maan ovat rakentaneet, eli eläkkeensaajista.

Ministeri Saarikko, se, mitä te sanoitte eläkkeensaajan asemasta, oli ihan kaunis tarina, mutta jos katsoo, mitä ovat arvioineet he, jotka heidän kanssaan päivittäin töitä tekevät, niin esimerkiksi sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö on arvioinut, että kaikkein köyhimmiltä, vaikkapa kansaneläkkeen varassa eläviltä, on tämän hallituskauden aikana leikkattu yhteensä yli 300 euroa vuodessa. Jopa pääministeri Sipilä tunnusti viime syksynä, että hallituksen päätökset ovat iskeneet kipeimmin pienituloisiin ja ne lisäävät eriarvoisuutta. Ja nyt sitten sanottiin, että tämä Juho Saaren työryhmä, jossa on hyviä esityksiä, korjaa tämän, mutta nyt on nähty, että se ei käy ilman rahaa, ei ilman, että samalla isketään kipeästi eläkkeensaajiin toista kautta eli tämän asumistuen kautta. Nyt kysyn hallitukselta: nyt kun [Puhemies koputtaa] on käynyt selväksi, että eriarvoisuutta ei saada merkittävästi vähennettyä ilman satsauksia, niin tuleeko hallitukselta kehysriiheessä [Puhemies koputtaa] esityksiä pienituloisten eläkkeensaajien tilanteen parantamiseksi vai jätättekö te tämän seuraavalle hallitukselle?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olen kovasti pahoillani, mutta nyt on ministerin vuoro.

16.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen johdosta on minusta hyvin painokkaasti jo pitkään linjattu, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

kun vaalikauden alkupuoli oli välttämättömästi käytettävä siihen, että Suomen talous tasapainottuu ja voimme satsata siihen, että ihmisille löytyisi työtä, ja olisi siten kestävyyttä järjestää hyvinvointipalveluita ja tulonsiirtoja vaikkapa juuri tärkeälle ihmisryhmälle, eläkkeensaajille, niin loppukaudesta olisi enemmän mahdollisuutta katsoa tilanteita näiden pienituloisten ihmisten kannalta, kuitenkin niin, että talouden kestävyys turvataan.

Minä rohkenen, edustaja Lindtman, haastaa sosiaalidemokraatteja siinä, kun huomasin, että te noin puoli tuntia, ilmeisesti, koko Juho Saaren raportin julkistuksen jälkeen tyrmsitte sieltä jo yksittäisiä huomioita, yksi 38:sta ammuttiin alas saman tien, vaikka me kannatimme kokonaisuutta, ja minusta kokonaisuutta pitäisi tarkastella, että eikö kuitenkin ole osaa, esimerkiksi eläkkeensaajien asumistukea, syytä tarkastella [Puhemies koputtaa] koko muun perusturvan osalta ilman yksittäisiä heittoja ja heti täystyrmäyksiä [Puhemies koputtaa] asiantuntijoiden laajaan arvioon?

16.26 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nälkä on ikävä ystävä. Hyvä hallitus, te leikkasitte leipäjonoilta miljoonan. [Eduskunnasta: Oijoi, jouluna!] Nälkä ja tyhjä vatsa ovat rikkaalla ja köyhällä, mutta erityisesti on nöyryyttävää, että ikäihmiset, pienituloiset, sairaat ihmiset joutuvat menemään jonoihin ja vielä joulun alla — se oli kylmä joulukuu — pyytämään ruokaa.

Arvoisa puhemies! Vanhukset ja ikäihmiset eriarvoistuvat vauhdilla. Meillä alkaa tulla todella suuri ongelma kotihoitoon, koska ihmiset ovat siellä erilaisen avun turvin. Millä ihmeellä turvaamme heille kaikille hyvän vanhuuden, riittävän hoidon? Raportissa nostatte esiin omaishoidon, ja kysynkin teiltä, kun on hyvin tärkeää, että yhtenäiset kriteerit tulevat koko Suomeen ja että myös työ- ja perhe-elämä on mahdollista yhdistää: olisiko kenties syytä muuttaa työaikalakia siten, että esimerkiksi omaishoidon ajaksi ja saattohoidon ajaksi — jossa myös Suomi eriarvoistuu, saattohoito kuuluu kaikille — työnantajalla [Puhemies koputtaa] olisi velvollisuus antaa tämä vapaa silloin, kun saattohoitoa tai omaishoitoa tarvitsee?

16.27 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Juvonen, me kannamme selvästi yhteisiä huolia. Näihin kolmeen kysymykseenne vastaan seuraavasti:

Olen niin ikään kiinnittänyt huomiota ja nähnyt huolestuttavia tutkimustuloksia ikäihmisten ravitsemuksesta, myös sellaisten ikäihmisten, jotka eivät ole onneksi leipäjonoissa vaan esimerkiksi ruokapalvelun piirissä. Aion terveyden edistämisen määrärahoista suositella kohdennettavaksi tietyn osan paremmalle tutkimustiedolle ja käytännön toimenpiteille ikäihmisten ravitsemuksen parantamiseksi.

Toinen huomio liittyi leipäjonoihin. Tuo raha, johon viittaatte, oli se eduskunnan kohdentama lisäraha. Olen erittäin ylpeä siitä, että hallituksen kärkihankerahoista hyvinvoinnin ja terveyden piirissä on kohdennettu määrärahaa muun muassa evankelisluterilaisen kirkon Yhteinen keittiö -hankkeelle, joka ei tarjoa vain ruokaa jonoista vaan yhteisen ruokapöydän ihmisille, jotka ovat vähävaraisia. Tätä hanketta toivon myös kirkon omilla päätöksillään haluamallaan tavalla tukevan, kun aikanaan tämä hallituksen rahoitusosuus päättyy. [Puhemies koputtaa]

Ja viimeisimmäksi omaishoidon ja työssäkäynnin yhteensovittamisesta: Juho Saaren raportin toivomalla tavalla [Puhemies koputtaa] olen juuri asettamassa selvityshenkilön jatkamaan tuota työtä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

16.29 **Kimmo Kivelä sin** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Olisi tärkeää, että jo professori Saaren työryhmän esityksiin eräiltä osin hallitus voisi reagoida nopeasti, mutta vielä tärkeämpää on se, että seuraava hallitus saa aikaiseksi sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen. Tällä kaudella pitää viedä sote maaliin ja ensi vaalikaudella sosiaaliturvauudistus.

Viime viikolla kuulimme, että Suomi on maailman onnellisin kansakunta, mutta siitä huolimatta on järkyttäviä tilastoja: lähes 800 ihmistä päättää vuosittain oman käden kautta elämänsä. Se on järkyttävä tilastoluku myös kansainvälisessä vertailussa. Ministeri Saarikko, pitäisikö itsemurhakuolleisuuteen kiinnittää enemmän huomiota maailman onnellisimmassa maassa?

16.30 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on vakava ja tärkeä. Tässä yhteydessä haluan lausua eduskunnalle lämpimät kiitokset siitä harkinnasta, että kohdensitte päätöksillänne tuossa joulun alla erillisen määrärahan itsemurhien ehkäisyohjelmaan. Edellinen toimeksianto vastaavasti on tehty 90-luvulla, ja silloin hyvin tuloksekkaasti, vaikka lukumme tässä maassa ovat edelleen murheellisia.

Niin ikään olen tehnyt päätöksen ja suosittanut, että niin kutsutut Käypä hoito -suositukset saataisiin vihdoin myös sellaisia tilanteita varten, joissa sote-ammattilaiset kohtaavat itsemurhaa yrittäneitä tai itsemurhan tehneen läheisiä.

Tulen myös tekemään eduskunnalle esityksen siitä, että tuo kohdentamanne raha itsemurhien ennaltaehkäisyn ohjelmaan voisi olla laajempi ohjelma koko mielenterveyden ja sitä kautta tasapainoisemman ja onnellisemman elämän tueksi niin, että se ei liittyisi pelkästään ääritilanteisiin vaan niihin kohtiin, joissa asioita voitaisiin ratkoa jo paljon ennen, jotta tämä tärkeä, erityinen ääri-ilmiö, itsemurhat liian suurena määränä Suomessa, olisi osa laajempaa mielenterveyden kokonaisuutta. Tähän työhön kutsun laajasti [Puhemies koputtaa] eduskuntaa mukaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, myönnän vielä puheenvuorot edustajille Rehn-Kivi, Heikkinen ja tämän keskustelun aloittaneen ryhmän edustajalle, edustaja Nurmiselle.

16.31 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimi-seurantar ryhmän työ on tuonut päivänvaloon, että maamme perusturvajärjestelmä on vanhentunut ja byrokraattinen eikä anna riittävästi kannusteita työntekoon. Kahtiajako hyvin toimeentulevien ja huono-osaisten välillä laajenee, ja lähes 70 000 syrjäytyneen nuoren määrä on aivan liian iso. On todettu, että oikea-aikainen panostus nuorten ja lapsiperheiden tukemiseksi voi taata lapselle ja nuorelle tasapainoisen kasvuympäristön, joka motivoi oppimiseen ja joka antaa oikeat valmiudet tulevaan työntekoon.

Finlands rådgivningssystem är unikt och ger stöd åt våra barnfamiljer. Det följer med barnens utveckling och kan upptäcka familjernas illamående i tid. Nu föreslås rådgivningsverksamheten flyttas över till landskapsnivå och splittras mellan olika aktörer. Värderade minister Saarikko: Har vi råd att äventyra denna trygga närservice i detta läge?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kumpi ministereistä vastaa? — Ministeri Saarikko. [Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Täällä hallitus pohti,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

tuleeko kysymykseen käännös, mutta tämä sopii näin.] — Otetaan käännös, jos on tarpeen. [Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Voin toki vastata suoraankin, aivan kuten toivotte.] — Otetaan käännös, parempi niin.

[Tulkkauk]

16.33 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksenne alkuosassa, edustaja, te viittasitte laajemmin siihen ketjuun, joka lähtee lapsuudesta ja varhaislapsuuden tuesta ja joka voi johtaa sitten ikäviin asioihin koulussa pärjäämisen ja yhteiskunnan osallisuuden ja toisaalta syrjäytymisriskin kautta. Jaan, kuten myös koko hallitus, aivan täysin kanssanne ajatuksen siitä, että varhaisiin vuosiin panostaminen on tärkeää.

Tästä syystä jo aiemmin keskustellut satsaukset varhaiskasvatukseen ovat oleellisia, mutta ne eivät yksin riitä. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, joka on kymmenien miljoonien satsaus palveluiden toimintalogiikan muutokseen, on kaikkein suurimmassa ytimessä, ja tuon sydämenä on juuri niissä varhaisissa vuosissa neuvolapalvelut. Mutta nekin eivät yksin riitä, vaan niiden yhteyteen on aina rinnastettava myös ne erityisen tason palvelut, kolmannen sektorin tarjoamat matalan kynnyksen palvelut ja täällä myöskin aiemmin esiin nousseet [Puhemies koputtaa] perhesosiaalityön eväät kunnallisen kotiaivun piiristä. En ole huolissani neuvolan tulevaisuudesta, päinvastoin olen siitä hyvin ylpeä ja [Puhemies: Kiitoksia, ministeri!] pidän sitä suomalaisen sosiaali- ja terveysjärjestelmän ytimenä.

16.34 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta on hyvin kunnioitettavaa, että pääministeri Juha Sipilä kutsui kaikki eduskuntapuolueet koolle eilen jo ennen kuin Juho Saaren työryhmän työ julkistettiin. Suomen kansan yhtenäisyys ja kaikkien mukana pysyminen on meidän kaikkien yhteinen asia. Siksi olisi-kin hyvin tärkeää meidän kaikkien sitoutuminen yli vaalikausien. Sitä Juho Saari eilen toivoi, ja sitä me toivomme tänään.

Mutta mitä tekivät demarit? Teille ei käy laajan asiantuntijaryhmän yli vuoden työ, vaan heti seuraavana päivänä te tuotte omat esitykset ja pyydätte hallitusta sitoutumaan näihin nopeasti kyhättyihin esityksiin. [Välihuutoja vasemmalta]

Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko, kun Juho Saaren työryhmässä todetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen olevan jopa palvelu- ja tulonsiirtojärjestelmiä merkittävämpää työtä eriarvoisuuden ehkäisemisessä, niin kuvatkaa tälle joukolle ja Suomen kansalle, mitä tarkoittaa tämä mahtava sote-uudistus, mitä tarkoittaa, että palveluihin päästään ajoissa. [Välihuutoja vasemmalta]

16.36 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajan kysymyksessä on aivan totta, että sosiaali- ja terveyspalveluista muodostuu se toinen puolisko näkemyksemme mukaisesta hyvinvointivaltion ja hyvinvointiyhteiskunnan tuesta sellaisille ihmisille, jotka sitä tilanteessa lyhyesti tai pitkittyneesti tarvitsevat. Toinen puoli koostuu tulonsiirroista. Sosiaali- ja terveysuudistuksen ytimenä ovat juuri yhdenvertaiset palvelut ja terveyserojen kaventaminen, mikä niin ikään on osa eriarvoisuuskeskustelua — saada nopeammin hoitoa, saada tasalaatuisempaa hoitoa, saada oikeaa hoitoa vaikuttavasti oikeaan aikaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa ei riittävästi minusta välity kaiken kaikkiaan tämä Juho Saaren työryhmän raportin ansiokkuus. Jos moittittekin hallitusta sen toimeksiannosta, siitä, että esitys ei saisi loputtomasti tuottaa lisäkustannuksia [Välihuutoja vasemmalta] tämänkaltaisessa ikääntyvässä Suomessa, jossa haluamme pitää kaikista huolta ja saada rahat riittämään, toivon, että kiinnittäisitte huomiota sen laaja-alaiseen ymmärrykseen siitä, mitä kaikkea eriarvoisuus on.

16.37 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt puhutaan hallituksen eriarvoistavasta politiikasta. Mielestäni kohtuuttominta ovat olleet etenkin pitkäaikaissairaisiin ihmisiin kohdistuneet leikkaukset. Jos mietitään diabeteskorvausleikkauksia, kakkostyyppin diabeetikoilla lääkekorvauskustannukset ovat nousseet satoja euroja, tuli keliakiakorvauspoisto, ja ylipäänsä pitkäaikaissairaat joutuvat käyttämään enemmän terveydenhuollon palveluja, joissa asiakasmaksuja on nostettu 30 prosenttia. Kyllä monet pitkäaikaissairaat tällä hetkellä sanovat, että minkä takia hallitus rankaisee heitä heidän omasta sairaudestaan ja tällä tavalla leikkaa heiltä.

Me sosiaalidemokraatit olemme kerran torpanneet tämän eläkkeensaajan asumistuen leikkauksen, [Välihuutoja] ja nyt tässä esityksessä te edelleen olette tuomassa sitä eduskuntaan, ja me edelleen aiomme vastustaa tätä loppuun asti, koska tämä leikkaus tiputtaisi 30 000 eläkkeensaajaa [Puhemies koputtaa] köyhyysrajan alapuolelle. Mitä vastaatte, ministeri?

16.38 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskuntaan ei ole tulossa yksittäistä esitystä eläkkeensaajien asumisen tuen muutoksesta. Se on Juho Saaren työryhmän esitys osana kokonaisuutta, jossa on 37 muutakin esitystä ja jossa on avattu Suomen parhaiden asiantuntijoiden toimesta kokonainen käsitys siitä, millä kaikilla keinoilla eriarvoisuutta voidaan torjua ja miten järjestelmämme uudistuu rakenteellisesti siten, että se on kestävä ja tarttuu kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin oikea-aikaisesti silloin, kun apua tarvitaan, joko palvelujärjestelmän tai tulonsiirtojen avulla. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Haluan myös todeta tähän keskusteluun sen, samalla kun myönnän, että edustaja Nurmisen esittämät huolet vaikkapa pitkäaikaissairaiden asemasta ovat erittäin oikeutettuja — siksi valiokunta aikanaan edellyttikin juuri erityisesti vaikkapa kakkostyyppin diabeteksen lääkkeensaajien aseman seuranta — [Puhemies koputtaa] että toisin kuin tästä sävystä voisi päätellä, tilastot osoittavat, että pienituloisten määrä on vähentynyt ja nuorten syrjäytymisen määrä on vähentynyt tällä vaalikaudella, [Puhemies koputtaa] ja sillä on paljon tekemistä kohonneen työllisyystilanteen kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, tästä teemasta tässä salissa tullaan käymään vielä monia monia keskusteluja, ja tämän kyselytunnin aikana pitää vielä pieni sauma jättää myös muille kysymyksille, mitä on jätetty.

Kysymyksen käsittely päättyi.